

Sygn. akt II KK 330/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Dołhy (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Waldemar Plóciennik (sprawozdawca)

Protokolant Marta Brylińska

w sprawie **M. R.**

skazanego z art. 290 § 1 kk w zw. z art. 278 § 3 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron

w trybie art. 535 § 5 kpk

w dniu 12 grudnia 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

na korzyść skazanego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowy w P.

z dnia 20 marca 2012 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok nakazowy w pkt 2, tj. w części
zawierającej rozstrzygnięcie o odszkodowaniu, wydane na
podstawie art. 415 § 5 kpk, a wydatkami postępowania
kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

M. R. został oskarżony o to, że w okresie od 15 do 22 listopada 2011 r. w miejscowości K., działając w celu przywłaszczenia dokonał wyrębu i kradzieży z lasu 39 sztuk drzew brzozowych o łącznej wartości 514,30 zł na szkodę G. A., tj. o czyn z art. 290 § 1 k.k.

Wyrokiem nakazowym z dnia 20 marca 2012 r., Sąd Rejonowy w P. uznał oskarżonego M. R. za winnego zarzucanego mu czynu z tą różnicą, że czyn ten stanowił wypadek mniejszej wagi z art. 290 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 3 k.k. i za to na podstawie wskazanych przepisów skazał go, a na podstawie art. 278 § 3 k.k. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 60 (sześćdziesięciu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 (dziesięć) złotych (pkt 1);

2. na podstawie art. 415 § 5 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego G. A. kwotę 514,30 złotych tytułem odszkodowania;

3. na podstawie art. 290 § 2 k.k. zobowiązał oskarżonego do uiszczenia nawiązki na rzecz G. A. w kwocie 1.028,60 złotych;

4. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. nakazał zwrócić G. A. dowód rzeczowy w postaci dwóch kawałków odziemka drewna brzozowego;

5. na podstawie art. 627 k.p.k. i art. 3 ust. 1 ustawy o opłatach w sprawach karnych obciążył oskarżonego kosztami postępowania w kwocie 130 (sto trzydzieści) złotych oraz opłatą w wysokości 60 (sześćdziesiąt) złotych.

Wyrok nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w dniu 3 kwietnia 2012 r. (k. 54-55).

Kasację na korzyść skazanego M. R. od wyroku w części dotyczącej orzeczenia o zasądzonym na podstawie art. 415 § 5 k.p.k. odszkodowaniu (pkt 2) wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 415 § 4, 5 i 7 k.p.k., polegające na orzeczeniu w stosunku do oskarżonego M. R. odszkodowania w kwocie 514,30 zł na rzecz pokrzywdzonego G. A., mimo że zgodnie z treścią art. 415 § 7 k.p.k., zasądzenie odszkodowania było niedopuszczalne, z uwagi na orzeczenie w stosunku do niego - tym samym wyrokiem i na rzecz tego samego pokrzywdzonego nawiązki w kwocie 1.028,60 zł na podstawie art. 290 § 2 k.k.

W konkluzji, Prokurator wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna, ponieważ wyrok nakazowy Sądu Rejonowego w P. zapadł z rażącym naruszeniem prawa procesowego.

Na wstępie podnieść należy, że Sąd Rejonowy wydając na podstawie art. 503 § 1 k.p.k. wyrok nakazowy winien orzec z urzędu odszkodowanie pieniężne na rzecz pokrzywdzonego – wskazując, jako podstawę prawną takiego orzeczenia przepis art. 415 § 4 k.p.k., nie zaś § 5, który stanowi podstawę orzeczenia wyłącznie nawiązki na rzecz pokrzywdzonego, obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Jednocześnie należy przypomnieć, że treść art. 415 § 5 k.p.k. ustawą z dnia 10 stycznia 2003 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego, ustawy o świadku koronnym oraz ustawy o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 17, poz. 155), została przeniesiona do przepisu art. 415 § 4 k.p.k., przy czym wskutek niedopatrzienia ustawodawcy nie dokonano odpowiedniej zmiany w treści art. 503 § 1 k.p.k.

Stąd też, mając na uwadze aktualne brzmienie art. 415 § 5 k.p.k., Sąd Rejonowy w P. nie mógł na jego podstawie orzec odszkodowania na rzecz pokrzywdzonego. Przepis ten stanowi bowiem podstawę do zasądzenia nawiązki na rzecz pokrzywdzonego, obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę jedynie wówczas, gdy ich orzeczenie jest obligatoryjne, co w odniesieniu do obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę ma miejsce wyłącznie w sytuacji określonej w art. 46 § 1 k.k., tj. w razie złożenia wniosku przez pokrzywdzonego lub inną osobę uprawnioną.

W omawianej sprawie doszło zatem *de facto* do zasądzenia odszkodowania, o którym mowa w art. 415 § 4 k.p.k., a nie w art. 415 § 5 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy naruszył zakaz określony w art. 415 § 7 k.p.k. Zgodnie bowiem z jego dyspozycją, orzeczenie nawiązki na rzecz pokrzywdzonego czyni niedopuszczalnym zasądzenie odszkodowania w oparciu o art. 415 § 4 k.p.k. na rzecz tego samego pokrzywdzonego od tego samego oskarżonego.

W świetle przepisu art. 415 § 7 k.p.k., na co Sąd Najwyższy zwrócił uwagę w sprawie V KK 199/12, nie jest dopuszczalne kumulowanie rozstrzygnięć o charakterze kompensacyjnym, odnoszących się do tej samej szkody. *Przepis ten*

stanowi, że w razie orzeczenia przez sąd obowiązku naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub nawiązki na rzecz pokrzywdzonego, nie stosuje się przepisów § 1 i 4 art. 415, a więc nie orzeka się o powództwie cywilnym, jak też nie można z urzędu zasądzić odszkodowania na rzecz pokrzywdzonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2012 r., V KK 199/12, OSP 2013, nr 2, poz. 20). Celem przedmiotowej regulacji jest zatem wykluczenie możliwości kilkukrotnego orzekania o tej samej szkodzie na podstawie różnych przepisów i w konsekwencji kreowanie wielu tytułów egzekucyjnych.

Nie budzi zatem wątpliwości, że Sąd Rejonowy, orzekając wobec M. R. na rzecz G. A. - na podstawie art. 290 § 2 k.k. - nawiązkę w kwocie 1.028,60 zł, odpowiadającej podwójnej wartości przedmiotu przestępstwa oraz zasądzając od oskarżonego na rzecz tego samego pokrzywdzonego – w istocie na podstawie art. 415 § 4 k.p.k. - odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wysokości wyrządzonej szkody, dopuścił się rażącego naruszenia przepisów wskazanych w zarzucie kasacji. W konsekwencji tego uchybienia doszło do niedopuszczalnej z mocy prawa kumulacji orzeczeń o charakterze kompensacyjnym, zasądzonych od M. R. na rzecz tego samego pokrzywdzonego w związku z wyrządzeniem tej samej szkody.

W celu wyeliminowania zaistniałego uchybienia, należało postąpić zgodnie z wnioskiem Prokuratora Generalnego i uchylić wyrok w części zawierającej orzeczenie o odszkodowaniu, bowiem zbędnym byłoby wydawanie w tej sytuacji orzeczenia następczego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.